

De Wetenschap van het Leven H.P. Blavatsky

H.P. Blavatsky stichtte in 1875 de Theosophical Society in New York, samen met H.S. Olcott en anderen. Het hoofdkwartier van de Theosophical Society Adyar bevindt zich in India (Adyar, Chennai) en de vereniging heeft overal ter wereld afdelingen.

Wat is Leven? Honderden filosofische denkers en geleerde, bekwame artsen hebben zich dit afgevraagd, maar met weinig resultaat. De sluier die ligt over de primordiale Kosmos en het mysterieuze begin van het leven daarna is nooit tot tevredenheid van ernstige, eerlijke wetenschap weggetrokken. Hoe meer de mensen die officieel doorgeleerd hebben trachten binnen te dringen in haar donkere plooien, hoe intenser die duisternis wordt, en hoe minder zij zien, want zij zijn als de schatzoeker die de wijde zeeën overstak om te zoeken naar hetgeen in zijn eigen tuin begraven lag.

Wat is nu deze Wetenschap? Is het biologie, of de studie van het leven in zijn algemene aspect? Nee. Is het fysiologie, of de wetenschap van organisch functioneren? Geen van beide; want de eerste laat het probleem evenzeer liggen als ooit het raadsel van de Sfinx (*In de morgen loopt het op vier voeten, 's middags op twee en 's avonds op drie* – redactie); en de laatste is veel meer de wetenschap van de dood dan die van het leven. Fysiologie is gebaseerd op de studie van de verschillende organische functies en de organen die nodig zijn voor de manifestaties van het leven, maar dat wat de wetenschap levende materie noemt, is, in zijn sobere waarheid, *dode materie*. Ieder molecuul van de levende organen bevat de kiem van de dood in zich en begint te sterven zodra hij geboren wordt, met de bedoeling dat zijn opvolger-molecuul alleen maar leeft om op zijn beurt te sterven. Een orgaan, een natuurlijk deel van ieder levend wezen, is slechts het medium voor een of andere speciale functie in het leven en is een combinatie van zulke moleculen. Het vitale orgaan, *het geheel*, zet het levensmasker op en verbergt zo het constante rottingsproces en de dood van zijn onderdelen. Aldus zijn noch biologie noch fysiologie de wetenschap, noch zelfs aftakkingen van de *Levenswetenschap*, maar alleen die van de *verschijningsvormen* van het leven. Terwijl ware filosofie als een Oedipus voor de Sfinx die leven heet staat, met nauwelijks genoeg durf om de paradox uit te spreken die besloten ligt in het antwoord op het opgegeven raadsel, biologiseert de materialistische wetenschap, arrogant als altijd, zonder ooit te twijfelen aan haar eigen wijsheid, zichzelf en vele anderen tot het geloof dat zij het afschuwelijke probleem van het bestaan heeft opgelost. Maar heeft zij in feite zelfs maar de drempel ervan benaderd? Het is toch zeker

niet door te trachten zichzelf en de argelozen te misleiden met haar uitspraak dat het leven slechts het resultaat is van moleculaire complexiteit, dat zij ooit mag hopen de waarheid te bevorderen? Is vitale kracht slechts een 'fantoom', zoals Du-Bois Reymond het noemt? Zijn schimpscheut dat 'het leven', als iets onafhankelijk, slechts het *asylum ignorantiae* (toevlucht voor onwetendheidsredactie) is van diegenen die hun toevlucht nemen tot abstracties wanneer een directe verklaring onmogelijk is, is namelijk veel sterker en terechter van toepassing op die materialisten die de mensen zouden willen verblinden voor de realiteit van de feiten, door er bombastische woorden voor in de plaats te zetten. Hebben enige van de vijf verdelingen van de levensfuncties, die zo pretentiefus Archebiosis, Biocrosis, Biodiaeresis, Biocaenosis en Bioparodosis 1) heten, ooit een Huxley of een Haeckel geholpen om het mysterie van de generaties van de nederigste mier, laat staan van de mens, te doorgronden? Zeer beslist niet. Het leven en alles wat daarop betrekking heeft, behoort namelijk tot het wettige domein van de *metafysicus* en de psycholoog, en fysieke wetenschap heeft er geen recht op. *Datgene wat geweest is, is wat zal zijn; en dat wat geweest is, heeft al een naam – en het is bekend dat die MENS is* – is het antwoord op het raadsel van de sfinx. Maar 'mens' verwijst hier niet naar de *fysieke* mens – in ieder geval niet in zijn esoterische betekenis. Scalpels en microscopen kunnen misschien het mysterie van de materiële delen van de *buitenkant van de mens* oplossen, maar ze kunnen nooit een raam maken in zijn ziel om het kleinste perspectief te openen op één van de bredere horizons van het zijn.

Het zijn alleen die denkers, die in navolging van het uitdrukkelijk bevel van Delphi het leven in hun *innerlijk* zelf waargenomen hebben, diegenen die het door en door in zichzelf bestudeerd hebben alvorens te trachten de afspiegeling ervan in hun uiterlijke omhulsel te traceren en te analyseren, die als enigen beloond worden met een zekere mate van succes. Net als de vuurfilosofen uit de middeleeuwen hebben ze de *verschijningsvormen* van licht en vuur in de wereld van effecten overgeslagen en hun hele aandacht gericht op de verborgen producerende machten. Nadat zij deze getraceerd hadden tot de ene abstracte oorzaak, hebben zij vanuit dat uitgangspunt getracht het MYSTERIE te peilen, ieder voor zover zijn intellectuele vermogens dat toelieten. Aldus hebben zij vastgesteld dat (1) het *schijnbaar* levende mechanisme dat de fysieke mens genoemd wordt slechts de brandstof, het materiaal is waarmee het leven zich voedt met de bedoeling zich te manifesteren; en (2) dat daardoor de innerlijke mens als loon en beloning de mogelijkheid krijgt om extra ervaringen te verzamelen van de aardse illusies die levens genoemd worden.

Een van zulke filosofen is ontegenzeggelijk de grote Russische romanschrijver en hervormer, Graaf Leo N. Tolstoj (1828 - 1910). Hoe dicht zijn denkbeelden staan bij de esoterische en filosofische leringen van hogere theosofie merken wij bij het bestuderen van enkele fragmenten uit een lezing die hij gaf in Moskou voor de plaatselijke Psychologische Vereniging.

Bij het bespreken van het probleem van het leven, vraagt de Graaf zijn gehoor omwille van de redenering een *onmogelijkheid* aan te nemen. Hij zegt:

Foto: Graaf Leo N. Tolstoj

Laten we een ogenblik aannemen dat de moderne wetenschap alles wat zij van het leven wil leren, geleerd heeft, en nu weet; dat het probleem zo helder als glas geworden is; dat het duidelijk is hoe organische materie, door simpele adaptatie, uit anorganische materie heeft kunnen voortkomen; dat het even duidelijk is hoe natuurkrachten getransformeerd kunnen worden tot gevoelens, wil, gedachten en dat ten slotte dit alles bekend is, niet alleen bij de stadse student maar ook bij iedere dorpsschooljongen.

Ik ben mij er dus van bewust dat bepaalde gedachten en gevoelens voorkomen uit bepaalde bewegingen. Nou en? Kan ik wel of niet zulke bewegingen sturen, om in mijn hersens overeenkomstige gedachten te prikkelen? De vraag – wat zijn de gedachten en gevoelens die ik in mijzelf en anderen teweeg zou moeten brengen, blijft nog steeds niet alleen onopgelost maar zelfs onaange- raakt.

*Toch is het juist deze vraag die de **ene** fundamentele vraag is van het centrale denkbeeld van het leven.*

*De wetenschap heeft als haar doel gekozen enkele manifestaties die het leven vergezellen, en daar zij per **vergissing** 2) het deel voor het geheel houdt, heeft zij deze manifestaties de integrale totaliteit van het leven genoemd ...*

*De vraag die onafscheidelijk is van het denkbeeld 'leven' is niet **waar het leven vandaan komt**, maar **hoe men dat leven zou moeten leven**: en het is alleen door allereerst met deze vraag te beginnen dat we kunnen hopen op een of andere oplossing voor het probleem van het bestaan.*

Het antwoord op de vraag 'Hoe moeten wij leven?' lijkt zo simpel voor de mens dat hij het nauwelijks de moeite waard vindt het erover te hebben.

... Men moet zo goed mogelijk leven – dat is alles. Dit lijkt op het eerste gezicht heel simpel en bekend bij allen, maar het is bij lange na niet zo simpel noch zo bekend als men zou denken ...

Aanvankelijk komt het de mens voor dat het idee van leven een zeer eenvoudige en voor de hand liggende zaak is. Om te beginnen schijnt het hem toe dat het leven in hemzelf zit, in zijn eigen lichaam. Maar nauwelijks begint men zijn zoektocht naar dat leven op welke willekeurige plek van het genoemde lichaam, of men ontmoet weerstanden. Het leven zit niet in het haar, noch in de nagels; noch in de voet of de arm, die beide afgezet kunnen worden; het zit niet in het bloed, het zit niet in het hart en het zit niet in de hersens. Het zit overal en nergens. Het komt op het volgende neer: het leven is niet te vinden in een van zijn verblijfplaatsen. Dan begint de mens het leven te zoeken in

*Tijd en ook dat lijkt aanvankelijk een heel gemakkelijke zaak... Maar alweer, zodra hij zijn jacht begonnen is merkt hij dat ook hier de zaak gecompliceerder ligt dan hij gedacht had. Nu heb ik achtenvijftig jaar **geleefd**, staat er in mijn kerkelijk doopbewijs. Maar ik weet dat ik van die achtenvijftig jaar er meer dan twintig geslapen heb. Hoe zit dat dan? Heb ik al die jaren geleefd, of niet? Trek de maanden van mijn incubatietijd af, en de maanden die ik in de armen van mijn kraamverzorgster heb gelegen, en noemen we dit dan ook leven? Van de overblijvende 38 jaar, weet ik wel weer dat ik een behoorlijk deel van die tijd sliep, terwijl ik rondliep; en aldus kon ik niet veel meer zeggen in dit geval of ik leefde in die periode of niet. Misschien heb ik een beetje geleefd en een beetje gevegeteerd. Hier merkt men weer dat in de tijd, net als in het lichaam, het leven overall is en toch nergens. En nu doet zich de vraag vanzelf voor, waarvandaan dan dat leven komt dat ik nergens heen kan volgen? Nu – zal ik het vernemen... Ook nu blijkt mij echter, dat ook in deze richting wat aanvankelijk zo gemakkelijk leek, nu onmogelijk is. Ik was zeker naar iets anders aan het zoeken, niet naar mijn leven. Daarom zouden we, als we eenmaal op zoek moeten gaan naar waar het leven is – als we al op zoek moeten gaan – noch in ruimte, noch in tijd moeten zoeken, noch als oorzaak noch als gevolg, maar als iets dat ik binnen in mijzelf ken als volkomen onafhankelijk van Ruimte, tijd en oorzakelijkheid.*

*Wat me nu nog te doen staat is het **zelf** te bestuderen, maar hoe ken ik het leven in mijzelf?*

*Dat ken ik als volgt. Ik weet, om te beginnen, dat ik leef; en dat ik leef en voor mijzelf alles wens dat goed is. Dit wens ik al zolang als ik mij mezelf kan herinneren, tot op de dag van vandaag, en van de ochtend tot de avond. Alles wat leeft buiten mijzelf is belangrijk in mijn ogen, maar alleen in zoverre als het meewerkt met de schepping van wat productief is voor mijn welzijn. Het Universum is belangrijk in mijn ogen, alleen omdat het **mij** kan plezieren.*

Intussen is er iets anders verbonden met deze kennis in mij van mijn bestaan. Onafscheidelijk van het leven dat ik voel, is een andere kennis die daarmee verbonden is; namelijk, dat ik behalve mijzelf omringd ben door een hele wereld van levende wezens, alle in bezit zijnde, net als ikzelf, van hetzelfde instinctieve besef van hun exclusieve levens; en dat al deze wezens leven voor hun eigen doelstellingen, die mij vreemd zijn. Ik weet dat die schepselen niets weten en ook niets willen weten van mijn pretenties over een exclusief leven, en dat al deze schepselen bereid zijn om mij op ieder moment te vernietigen om hun eigen doelstellingen te realiseren. Maar dat is nog niet alles. Terwijl ik kijk naar de vernietiging van wezens die in alles gelijk zijn aan mijzelf, weet ik ook dat ook mij, die kostbare MIJ in wie alleen het leven vertegenwoordigd is, een zeer snelle en onvermijdelijke vernietiging wacht.

Het is alsof er twee 'ikken' zijn in de mens; het is alsof zij nooit in vrede samen kunnen leven; het is alsof zij eeuwig worstelen en eeuwig trachten elkaar uit de weg te ruimen.

De ene 'ik' zegt: 'Alleen ik leef zoals men zou moeten leven, de hele rest lijkt

alleen maar te leven. Daarom bestaat de hele **raison d'être** van het universum er in dat **ik** het gemakkelijk heb.'

De andere 'ik' antwoordt: 'Het universum is er helemaal niet voor u, maar voor zijn eigen doelstellingen, en het geeft er niets om of u gelukkig bent of ongelukkig.'

Hierna wordt het leven iets vreselijks!

De ene 'ik' zegt: 'Ik wil alleen maar de bevrediging van al mijn behoeften en verlangens, en daarom heb ik het universum nodig.'

De andere 'ik' antwoordt: 'Alle dierlijk leven leeft alleen voor de bevrediging van zijn behoeften en noden. Het zijn de behoeften en noden van dieren alleen die bevredigd worden ten koste en ten verderve van andere dieren; vandaar de onophoudelijke strijd tussen de diersoorten. U bent een dier, en daarom moet u worstelen. Toch, hoe succesvol u ook bent in uw strijd, zal de rest van de worstelende schepselen u uiteindelijk verpletteren.'

Steeds erger! Het leven wordt nog vreselijker ...

Het vreselijkste van alles, dat wat in zichzelf al het voorgaande omvat, is dat de ene 'ik' zegt: 'Ik wil leven, voor altijd leven' en de andere 'ik' antwoordt: 'U zult zeker sterven, misschien over een paar minuten al; en ook al degenen die u liefheeft zullen sterven, want u en zij vernietigen met elke beweging uw leven, en zo nadert u steeds dichter het lijden, de dood, alles wat u zo haat, en wat u bovenal vreest.'

Dit is het vreselijkste van alles ...

Deze situatie veranderen is onmogelijk ... Men kan vermijden te bewegen, te slapen, te eten, zelfs te ademen, maar men kan niet ontsnappen aan denken. Men denkt, en die gedachten, **mijn** gedachten, vergiftigen elke stap van mijn leven, als persoonlijkheid.

Zodra de mens een bewust leven begonnen is, herhaalt dat bewustzijn onophoudelijk, zonder pauze, tegen hem voortdurend hetzelfde. 'Het leven van een dergelijk leven als u voelt en ziet in uw verleden, het leven geleefd door dieren en ook door vele mensen, geleefd op **die** manier, wat u gemaakt heeft tot wat u nu bent – is niet langer mogelijk. Als u zou trachten dit toch te doen, zou u daarmee nooit aan de strijd kunnen ontkomen met de hele wereld van schepselen die net zo leven als u – voor hun persoonlijke doelstellingen; en dan zullen die schepselen u onvermijdelijk vernietigen'...

Deze situatie is onmogelijk te veranderen. Er blijft maar één ding over, en dat wordt altijd gedaan door degene die, als hij begint te leven, zijn doelstellingen in het leven buiten zichzelf stelt, en ernaar streeft deze te bereiken ... Geen van deze doelstellingen, hoe ver hij ze ook buiten zijn persoonlijkheid stelt, zal hem echter bevredigen, naarmate zijn denken helderder wordt.

*Nu Bismarck Duitsland verenigd heeft en over Europa regeert – als zijn ratio ook maar enig licht geworpen heeft op de resultaten van zijn werkzaamheden – moet hij wel inzien, net als zijn eigen kok die een maaltijd klaarmaakt die binnen een uur soldaat zal worden gemaakt, dat dezelfde onopgeloste tegenstelling bestaat tussen de ijdelheid en de dwaasheid van alles wat hij heeft gedaan, en de eeuwigheid en redelijkheid van wat altijd blijft bestaan. Als mensen er maar aan zouden denken, dan ziet iedereen even helder als elk ander; **ten eerste**, dat het behoud van de integriteit van Prins Bismarcks maaltijd, en van het machtige Duitsland, uitsluitend te danken is aan: het eerste aan de politie, en het behoud van het tweede aan het leger; en dat alleen zo lang als beiden uiterst alert blijven, want er zijn uitgehongerde mensen die dolgraag de maaltijd willen opeten, en naties die graag even machtig willen zijn als Duitsland. **Ten tweede**, dat noch de maaltijd van Prins Bismarck, noch de macht van het Duitse Keizerrijk, samenvallen met de doelstellingen van het universele leven, maar dat zij daarmee in flagrante tegenstelling zijn. En **ten derde**, dat, aangezien hij die de maaltijd bereid heeft, evenals de macht van Duitsland, allebei heel spoedig zullen sterven, op deze manier zowel de maaltijd als Duitsland te gronde zullen gaan, én even spoedig, zowel de maaltijd als Duitsland. Datgene wat als enige zal overblijven is het Universum, dat nooit één gedachte zal wijden aan de maaltijd noch aan Duitsland, laat staan aan degenen die ze bereid hebben.*

Naarmate de intellectuele conditie van de mens groter wordt, komt hij tot het inzicht dat geluk dat is verbonden met zijn persoonlijkheid geen prestatie is, maar slechts noodzaak. Persoonlijkheid is alleen die beginnende staat waaruit het leven begint, en de uiteindelijke grens van het leven ...

Waar begint het leven dan, en waar eindigt het, zou men mij kunnen vragen? Waar eindigt de nacht, en waar begint de dag? Waar op het strand eindigt het domein van de zee, en waar begint het domein van het land?

Dag en nacht bestaan; land en zee bestaan; er bestaat leven en er bestaat geen leven.

Vanaf dat wij ons ervan bewust werden is ons leven een slingerachtige beweging tussen twee begrenzingsen.

De ene begrenzing is een absoluut gebrek aan interesse in het leven van het oneindige Universum, een energie die slechts gericht is op de bevrediging van onze eigen persoonlijkheid.

De andere begrenzing is een volkomen verzaking van die persoonlijkheid, de grootste bezorgdheid voor het leven van het oneindige Universum, daarmee geheel in overeenstemming, de overdracht van al onze verlangens en goede wil van ons zelf naar dat oneindige Universum en alle schepselen buiten ons-zelf. 3)

Hoe dichter bij de eerste begrenzing, hoe minder leven en gelukzaligheid, hoe dichter bij de tweede, hoe meer leven en gelukzaligheid. Daarom beweegt

zich de mens steeds van het ene eind naar het andere, dat wil zeggen: hij leeft. DEZE BEWEGING IS HET LEVEN ZELF.

*Als ik spreek over het leven, weet dan dat de notie ervan onoplosbaar verbonden is in mijn idee met dat van **bewust** leven. Mij is geen ander leven bekend behalve bewust leven, en dat kan ook niet bekend zijn aan iemand anders. Wij noemen leven als het leven van dieren, organisch leven, maar dit is helemaal geen leven, alleen een bepaalde staat of conditie die zich aan ons manifesteert.*

Wat is dit bewustzijn of denkvermogen, die vereisen dat de persoonlijkheid wordt buitengesloten en die de energie van de mens overbrengen naar buiten zichzelf en naar die staat die door ons gezien wordt als de gelukzalige staat van liefde?

Wat is bewust denkvermogen? Wat wij ook mogen definiëren, wij moeten het definiëren met ons bewuste denkvermogen. Waarmee zullen we dan het denkvermogen definiëren? ...

Als wij alles met ons denkvermogen zouden moeten definiëren, dan volgt hieruit dat het bewuste denkvermogen niet gedefinieerd kan worden. Toch weten wij het allemaal niet alleen, het is ook het enige dat ons gegeven is om onmiskenbaar te weten ...

*Het is dezelfde wet als de wet van het leven, van al het organische, dierlijke of plantaardige, met dat ene verschil dat wij de werking zien van een intelligente wet in het leven van een plant. Maar de wet van het bewuste verstand, waaraan wij onderworpen zijn, zoals de boom onderworpen is aan zijn wet, die **zien** wij niet, maar vervullen wij ...*

Wij hebben vastgesteld dat leven datgene is wat niet ons leven is. Hierin ligt de wortel van de vergissing of fout verborgen. In plaats van dat leven te bestuderen waarvan wij ons binnen in onszelf bewust zijn, absoluut en exclusief (aangezien wij nergens anders vanaf kunnen weten), om dat te bestuderen, observeren wij dat de meest belangrijke factor en het meest belangrijke vermogen van ons leven ontbreekt, namelijk intelligent bewustzijn. Hierdoor handelen wij als iemand die tracht een voorwerp te bestuderen door middel van de schaduw of de weerspiegeling ervan.

Als wij weten dat substantiële deeltjes tijdens hun transformatie onderworpen zijn aan de activiteit van het organisme; dat weten wij, niet omdat wij dit hebben waargenomen of bestudeerd, maar eenvoudigweg omdat wij een bepaald vertrouwd organisme bezitten dat met ons verbonden is, namelijk ons dierlijk organisme, dat ons maar al te bekend is als het materiaal van ons leven; dat wil zeggen datgene waaraan wij geroepen worden te werken en wat wij moeten beheersen door het te onderwerpen aan de wet van de rede ... Nauwelijks heeft de mens zijn geloof in het leven verloren, nauwelijks heeft hij dat leven overgebracht naar dat wat geen leven is, of hij wordt doodongelukkig, en ziet de dood ... Iemand die zich het leven voorstelt zoals hij het aantreft in zijn

*bewustzijn kent geen ellende of dood. Al het goede in het leven ligt voor hem in de onderwerping van zijn dier aan de wet van de rede. Dit te doen ligt niet alleen in zijn vermogen, maar vindt onvermijdelijk in hem plaats. De dood van deeltjes in het dierlijke wezen kennen wij. De dood van dieren en van de mens, als dier, kennen wij; maar wij weten niets over de dood van het bewuste denkvermogen en we kunnen er niets over weten, **juist omdat dat bewuste denkvermogen precies het leven zelf is. En Leven kan nooit Dood zijn ...***

Het dier leeft een gelukkig bestaan, omdat hij de dood niet ziet en niet kent, en sterft zonder deze te kennen. Waarom zou de mens dan de gave ontvangen hebben om de dood te zien en deze te kennen, en waarom zou de dood zo verschrikkelijk voor hem zijn dat deze feitelijk zijn ziel martelt en hem er vaak toe dwingt om zelf te doden vanwege louter angst voor de dood? Waarom zou dat zo moeten zijn? Omdat de mens die de dood ziet ziek is, iemand die de wet van zijn leven overtreden heeft, en niet langer een bewust bestaan leeft. Hij is zelf een dier geworden, een dier dat ook de levenswet overtreden heeft. Het leven van de mens is een streven naar gelukzaligheid en datgene waar hij naar streeft wordt hem gegeven. Het licht dat wordt aangestoken in de mensziel is gelukzaligheid en leven, en dat licht kan nooit duisternis zijn, aangezien er inderdaad voor de mens alleen dit solitaire licht bestaat dat in zijn ziel brandt.

Wij hebben dit tamelijk lange fragment vertaald uit het verslag van Graaf Tolstoi's uitstekende voordracht, omdat het leest als de echo van de allerbeste leringen van de universele ethiek van ware theosofie. Zijn definitie van leven in abstracte zin, en van het leven dat elke serieuze theosoof zou moeten leiden, ieder volgens en in de mate van zijn *natuurlijke* vermogens, is de opsomming en de alfa en de omega van praktisch psychisch, zo niet spiritueel leven. Er zitten zinnen in de voordracht die voor de gemiddelde theosoof te vaag zullen lijken, en misschien onvolledig. Hij zal er echter geen enkele in vinden waar de meest veeleisende praktische occultist bezwaar tegen kan maken. Het zou een verhandeling genoemd kunnen worden over de Alchemie van de Ziel. Want dat 'solitaire' licht in de mens, dat altijd zal branden dat, er nooit duisternis in zijn intrinsieke natuur kan zijn, ook al blijft het 'dier' buiten ons er misschien blind voor, het is dat 'Licht' waarover de neoplatonisten van de alexandrijnse school en na hen de rozenkruisers en vooral de alchemisten boekwerken hebben geschreven, ofschoon tot op de dag van vandaag hun ware betekenis voor de meeste mensen een duister mysterie is gebleven.

Het is waar dat Graaf Tolstoi noch een Alexandriër, noch een moderne theosoof is; nog veel minder is hij een rozenkruiser of een alchemist. Wat de laatstgenoemden echter verborgen hebben onder de merkwaardige fraseologie van de vuurfilosofen, waarbij zij expres kosmische transmutaties verwarden met Spirituele Alchemie, dat wordt door de grote Russische denker allemaal overgebracht van het rijk van het metafysische naar het gebied van het praktische leven. Wat Schelling zou definiëren als een realisatie van de identiteit van subject en object in het innerlijk Ego van de mens, datgene wat laatstgenoemde verenigt en vermengt met de universele Ziel – die slechts de identiteit is van subject en object op een hoger gebied, of de onbekende God-

heid – dat alles heeft Graaf Tolstoi (1828-1910) samengevoegd zonder het aardse gebied te verlaten. Hij is één van die weinige uitverkorenen die beginnen met intuïtie en eindigen met *quasi*-alwetendheid. Het is de transmutatie van de onedele metalen, de *dierlijke massa*, tot goud en zilver, of de steen der wijzen, de ontwikkeling en manifestatie van het hoger ZELF die de Graaf bewerkstelligd heeft. De *alkahest* (het hypothetische universele oplosmiddel dat elke substantie zou kunnen oplossen- redactie) van de inferieure alchemist is de All-geest, de allesdoordringende Goddelijke Geest van de hogere Ingewijde; want alchemie was en is, zoals zeer weinigen tot op de dag van vandaag weten, evenzeer een spirituele filosofie als een fysieke wetenschap. Hij die niets weet van de ene, zal nooit veel weten van de andere. Aristoteles zei het met zoveel woorden tot zijn leerling Alexander: *Het is geen steen*, zei hij over de steen der wijzen. **Het is in ieder mens en op iedere plaats, en van alle tijden, en wordt het *doel* van alle filosofen genoemd**, net zoals de *Vedanta* het doel is van alle filosofieën.

Om dit opstel over *de Wetenschap van het Leven* af te sluiten, wil ik een paar woorden zeggen over het eeuwige raadsel dat door de Sfinx aan de mens werd voorgelegd. Er niet in slagen om het probleem dat er in besloten lag op te lossen leidde tot een zekere dood, daar de Levenssfinx degenen zonder intuïtie, die alleen in hun 'dier' wilden leven, verslond. Hij die voor het Zelf leeft, en alleen voor het *Zelf*, zal zeker sterven, zoals het hoger 'ik' tegen het lager 'dier' zegt in de Voordracht. Er bestaan zeven sleutels voor het raadsel, en de Graaf opent het mysterie met één van de hoogste, want zoals de auteur van *Alchemie of de Hermetische Filosofie* het prachtig uitdrukte: *Het ware mysterie dat iedereen het meest en tegelijkertijd het minst vertrouwd is, **waarin hij moet worden ingewijd of als atheïst moet sterven**, is de mens zelf. Voor hem is het levenselixir en het tot zich nemen daarvan vóór de ontdekking van de steen der wijzen is als het drinken is van de drank des doods, terwijl het aan de adept en de epopt (geïnitieerde- redactie) de ware onsterfelijkheid schenkt. Hij mag de waarheid kennen zoals zij werkelijk is – Aletheia, de adem van God, of het Leven, het bewuste denkvermogen in de mens.*

Dit is 'de Alkahest die alle dingen oplost,' en Graaf Tolstoi heeft het raadsel goed begrepen.

Noten

- 1) Levensoorsprong, levensfusie, levenshernieuwing en levenstransmissie.
- 2) 'Zich vergissen' is een onjuiste term. De wetenschappers weten maar al te goed dat wat zij onderwijzen over het leven een materialistisch verzinsel is die bij iedere stap wordt weerlegd door logica en feiten. Met name bij deze vraag wordt wetenschap geschoffeed en ondergeschikt gemaakt aan persoonlijke liefhebberijen en een welbewust beleid van het verpletteren van iedere spirituele aspiratie en gedachte in de mensheid. 'Net doen alsof hij zich vergist' zou juist zijn. H.P.B.
- 3) Dit is wat de theosofen noemen 'het leven leiden' – in een notendop.

Uit: *Lucifer*, volume I-3, November 1887
en *The Collected Writings*, VIII, 240-249
Vertaling: A.M.I.